

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Koziellewicz

w sprawie oskarżonych **R. H.-T.** oraz **M. Z.**
po rozpoznaniu zażalenia pełnomocnika oskarżycielki subsydiarnej
na postanowienie Sądu Okręgowego w W.
z dnia 11 grudnia 2018 r., sygn. akt X Ka [...]
w przedmiocie odmowy uwzględnienia wniosku oskarżycielki subsydiarnej
o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie
uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 5 lipca 2018 r., sygn. akt X Ka [...]

p o s t a n o w i ł:

**uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę w przedmiocie
wniosku o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o
sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu
Okręgowego w W. z dnia 5 lipca 2018 r., sygn. akt X Ka [...],
przekazać temu Sądowi do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w W., na podstawie art. 126 § 1 i § 2 k.p.k., odmówił uwzględnienia wniosku oskarżycielki posiłkowej B. U. o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 5 lipca 2018 r., sygn. akt X Ka [...], wskazując, że oskarżycielka posiłkowa została właściwie pouczona o swoich prawach i obowiązkach. Obecna w dniu 5 lipca 2018 r. na ogłoszeniu wyroku została pouczona o tym, że wydany wyrok jest prawomocny, a jego uzasadnienie na piśmie zostanie sporządzone z urzędu w terminie 14 dni od jego

ogłoszenia. W ocenie Sądu Okręgowego w W., powołanie się we wniosku, wyłącznie i bezzasadnie, na niewłaściwe pouczenie strony, prowadzi do uznania, że nie zachodzą podstawy do przyjęcia, iż niedotrzymanie przez oskarżycielkę subsydiarną terminu do wniesienia przedmiotowego wniosku było spowodowane przyczynami od niej niezależnymi.

W zażaleniu złożonym na powyższe postanowienie oskarżycielka posiłkowa ponownie wnosi o przywrócenie terminu do wniesienia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 5 lipca 2018 r., sygn. akt X Ka [...], podnosząc, że nie została należycie pouczona, zgodnie z art. 100 § 8 k.p.k., o przysługującym jej prawie, terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia, została natomiast jedynie pouczona o tym, że wydany wyrok jest prawomocny i że jego uzasadnienie zostanie sporządzone z urzędu w terminie 14 dni od jego ogłoszenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie jest zasadne.

Jedynym sposobem podważenia zaskarżonego postanowienia jest wykazanie, że niedotrzymanie przez oskarżycielkę subsydiarną terminu do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 5 lipca 2018 r., sygn. akt X Ka [...], było spowodowane przyczynami od niej niezależnymi. W doktrynie i orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, że uchybienie terminowi nastąpiło z przyczyn od strony niezależnych, a więc takich których strona nie mogła usunąć, aby dokonać wymaganej przez prawo czynności we właściwym czasie, między innymi w sytuacji mylnego pouczenia uczestnika postępowania o prawie, terminie lub sposobie zaskarżenia czynności (por. postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 15 czerwca 2011 r., II KZ 22/11, LEX nr 847149, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2012 r., III KK 122/12, OSNKW 2013, z. 1, poz. 9).

Jak wskazano w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, oskarżycielka subsydiarna, obecna w dniu 5 lipca 2018 r. na ogłoszeniu wyroku, została pouczona o tym, że wydany wyrok jest prawomocny i że jego uzasadnienie zostanie sporządzone z urzędu w terminie 14 dni od jego ogłoszenia (k. 1618). Rzecz jednak w tym, że pouczenie to jest wadliwe, albowiem informuje skarżącą

o uprawomocnieniu się orzeczenia uchylającego rozstrzygnięcie Sądu I instancji. Tymczasem oczywiste jest to, że wyrok kasatoryjny nie ma cechy prawomocności, zarówno w aspekcie materialnym jak i formalnym. A skoro tak pouczenie to nie jest skuteczne. Nadto pouczenie to nie spełnia podstawowego wymogu wynikającego z treści art. 100 § 8 k.p.k.

Nadto wskazać należy, że przepis art. 100 § 8 k.p.k. zobowiązuje sąd oraz inny organ postępowania do pouczenia uczestników postępowania po ogłoszeniu lub przy doręczeniu orzeczenia o przysługującym im prawie, terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia albo o tym, że orzeczenie nie podlega zaskarżeniu. Wynikający z powyższego przepisu obowiązek pouczenia dotyczy każdego środka zaskarżenia, a nie tylko zwyczajnych środków odwoławczych. W sprawach, w których przysługuje kasacja, sąd odwoławczy powinien zatem, oprócz poinformowania, że wyrok jest prawomocny, pouczyć strony o tym, że mają prawo wnieść kasację do Sądu Najwyższego, i że w tym celu powinny w terminie 7 dni od ogłoszenia wyroku złożyć do sądu odwoławczego wniosek o doręczenie jego odpisu wraz z uzasadnieniem, a także o tym, że obowiązuje tzw. przymus adwokacko-radcowski (por. J. Skorupka, Komentarz do art. 100 k.p.k., teza 13, Lex el 2017; zob. też postanowienie SN z 19 września 2012 r., V KZ 50/12, OSNKW 2012, z. 12, poz. 134). Podobnie, w sprawach, w których przysługuje skarga na wyrok uchylający, sąd odwoławczy powinien pouczyć strony o tym, że mają prawo wnieść skargę do Sądu Najwyższego, i że w tym celu powinny w terminie 7 dni od ogłoszenia wyroku złożyć do sądu odwoławczego wniosek o doręczenie jego odpisu wraz z uzasadnieniem.

Informacja o trybie i terminie wniesienia środka odwoławczego (tzw. pouczenie) powinna zawierać wzmiankę także o tym, od kiedy termin ten jest liczony, aby nie powstało mylne przeświadczenie, że termin do zaskarżenia postanowienia liczy się od doręczenia jego odpisu, także gdy skarżący był obecny przy ogłoszeniu postanowienia (zob. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 18 marca 2010 r., II AKzw 222/10, KZS 2010, z. 3, poz. 38). Pouczenie powinno być pełne, a więc zawierać informację o całości trybu zaskarżenia orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2006 r., II KZ 51/05, OSP 2007, poz. 128).

Uwzględniając okoliczności niniejszej sprawy, jeszcze raz należy podkreślić, że pouczenie oskarżycielki posiłkowej nie zawierało jakiejkolwiek informacji o terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia, nie spełniało tym samym wymogów określonych art. 100 § 8 k.p.k., co w konsekwencji winno zostać uznane za niezależną od strony przyczyną niedochowania przedmiotowego terminu.

Nie ulega wątpliwości, biorąc pod uwagę treść art. 16 § 2 k.p.k. w zw. z art. 16 § 1 k.p.k., że realizacja obowiązku stosownego pouczenia stanowić powinna dla stron gwarancję zabezpieczenia ich interesów. Zasada lojalności procesowej sądu, względem uczestników postępowania, wymaga poinformowania ich o przysługujących im uprawnieniach procesowych w taki sposób, który zapewniłby im realną możliwość skorzystania z nich.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak na wstępie.